

**WAARDE EN WAARDIGHEID
VAN HET MENSELIJK LIJDEN**

Russell Shaw

**WAARDE EN WAARDIGHEID
VAN HET MENSELIJK LIJDEN**

Jade 12

INHOUD

Voorwoord door Germain Grisez	7
I. Het probleem en het mysterie	11
II. Het lijden in het leven van Christus	39
III. De vereniging met Christus	75
IV. Het lijden in het leven van de christen	107
Dankwoord	128
Trefwoordenregister	129

Voorwoord

Het leven is zwaar. De meeste mensen op deze wereld zijn straatarm. Slechte mensen begaan verschrikkelijke daden. Mensen van goede wil zijn onvolmaakt en doen slechte dingen. Geliefden sterven. En we weten allemaal dat de dood ook ons uiteindelijk te wachten staat. En hoe angstwekkend het vooruitzicht om te sterven ook is, er zijn momenten waarop velen van ons de dood zouden verwelkomen om te ontsnappen aan pijn, angst en ander leed dat ondraaglijk lijkt.

De werkelijkheid is zo pijnlijk dat we haar niet met open vizier tegemoet durven treden. Mensen die niet in God geloven en geen hoop op de hemel hebben, doen alles wat in hun vermogen ligt om de realiteit niet onder ogen te hoeven zien. Zo koesteren sommigen, de marxisten bijvoorbeeld, de onvoorstelbare utopie dat de mensheid binnenkort de hemel op aarde zal beleven - zonder God. En er zijn mensen, onder wie veel Amerikanen, die zichzelf tegen het lijden hopen te beschermen door rijkdom en status of die eraan denken te kunnen ontsnappen door zoveel mogelijk te genieten van amusement en recreatie, eten en drinken, seks en drugs. Maar die bescherming is een illusie en de ontsnapping is van korte duur.

Mensen die in Jezus geloven en erop vertrouwen dat God de beloften van het Evangelie van Christus zal vervullen, hebben een uniek inzicht in het lijden en kennen een manier om ermee om te gaan. Dit vormt zelfs een belangrijk onderdeel van de inhoud van het christelijk geloofsleven. Desondanks hebben zelfs christenen vaak een te optimistische visie op het leven. Ze richten zich vooral op de prettige kanten van de werkelijkheid, in een vergeefse poging om zonde en dood naar een verre uithoek van hun denken te verbannen.

Ik ben van mening dat het Tweede Vaticaanse Concilie (Vaticanum II) dit ook deed. Onder invloed van de toen-

malige tijdgeest had dit, belangrijke, concilie over het geheel genomen een te optimistische kijk op de positie van de mens, de hedendaagse wereld en de Katholieke Kerk. In het einddocument dat werd opgesteld door de Buitengewone Bisschoppensynode van 1985 (ter gelegenheid van de twintigste verjaardag van de beëindiging van Vaticanum II) wordt dit nagenoeg erkend. Na erop gewezen te hebben dat 'de tekenen van onze tijd' in twintig jaar zijn veranderd, roepen de vaders van het Concilie op tot een vernieuwing van de 'werkelijkheid van de christelijke hoop' en schrijven: "Het komt ons voor dat God ons in de huidige moeilijke omstandigheden bewuster wil maken van de waarde, het belang en de centrale plaats van het kruis van Jezus Christus."

Door het kruis van Jezus - Gods paradoxale instrument om het menselijk lijden te overwinnen - en het kruis dat iedere christen persoonlijk op zich moet nemen, komen zonde en dood centraal te staan in de menselijke realiteit. Maar het kruis van Jezus en dat van zijn volgelingen geeft ook het volle en juiste zicht op de hogere werkelijkheid van vergeving, heiliging, verrijzenis en eeuwig leven.

In dit boek geeft Russell Shaw zijn visie op de bestaande christelijke opvatting over het wezen en de benadering van het lijden. Hij verklaart, preciseert en beschrijft de praktijk van enkele centrale ideeën van de opmerkelijke apostolische brief van de zalige paus Johannes Paulus II: *Salvifici doloris* (Over de christelijke zin van het menselijk lijden).

De auteur schotelt ons niet de zoveelste abstracte, theoretische verhandeling over het kwaad en het lijden voor. Integendeel, hij biedt ons een indringende, meelevende en gewetensvolle overdenking, die mensen zal helpen om het lijden te hanteren en de zin te ontdekken van hun eigen lijden en dat van anderen. De boodschap van dit boek is dat christenen het lijden kunnen en moeten dragen, ten goede doen keren, en geestelijk overwinnen, zoals Jezus dat deed. Elke nieuwe generatie christenen moet dit steeds opnieuw

ervaren en al Jezus' volgelingen zullen deze les uiteindelijk zelf moeten leren. Russell Shaw wil daarom geen eindconclusie geven, maar een uitgangspunt.

Moderne ongelovige filosofen beschouwen het bestaan van het kwaad in de wereld en het lijden in dit leven als het meest overtuigende bewijs dat er geen God bestaat, die alom tegenwoordig, almachtig én liefdevol is. Zelfs gelovigen zoals wij, met een vaak zwak geloof en wankele hoop, voelen ons regelmatig machteloos en in verzoeking gebracht op het moment dat we ervaren hoe moeilijk het leven is.

Maar we moeten niet vergeten dat er vóór het jodendom geen enkele religie was die het bestaan verkondigde van één Heer, Schepper van hemel en aarde, een God die alwetend, almachtig en volmaakt in liefde is. Deze God van Abraham, Isaak en Jakob is de Godmens Jezus en God de Vader. De argumenten van ongelovigen tegen het bestaan van God zijn gebaseerd op geloofsbegrippen. Onze wanhoop bij het ervaren van kwaad en leed is een teken van zowel de oprechtheid als de onvolgroeidheid van ons geloof. Daarom moeten we bidden: "Heer, vermeerder mijn geloof." Maar we moeten er ook voor zorgen dat we het geloof dat we van God ontvangen, onderhouden en voeden. Dat is de belangrijkste reden om een boek als dit heel zorgvuldig te lezen.

Voor een serieus werk over zo'n omvangrijk en moeilijk onderwerp, is dit boek van Russell Shaw goed leesbaar. Maar hoewel begrijpelijk geschreven, is het boek uitzonderlijk diepgaand. Het geeft een adequate uiteenzetting van de filosofische, Schriftuurlijke, leerstellige en praktische aspecten van het onderwerp. Het boek moet aandachtig worden gelezen om te ervaren hoeveel geestelijke rijkdom het te bieden heeft - en die inspanning wordt zeker beloond.

Bij het optreden van ernstige tegenslagen in het leven is een volwassen, levend geloof in Christus het waardevolste

bezit. Terwijl ik dit schrijf, denk ik terug aan een bezoek van slechts enkele dagen geleden aan een vriend. Hij had last gekregen van allerlei kwalen en pijnen, en artsen dachten dat hij artritis had. Later kreeg hij ademhalingsproblemen en dacht men dat het om tbc ging. Dus liet hij zich in een ziekenhuis onderzoeken en daar bleek dat hij kanker had, die al door zijn hele lichaam was uitgezaaid. Hij is er zich ten volle van bewust dat hem pijn en dood te wachten staan, maar hij heeft er vrede mee. Ik weet zeker dat hij ons allemaal zal laten zien hoe we Christus moeten volgen, tot aan de rand van dit bestaan. Daar zal hij zijn kruis kunnen achterlaten om in verwachtingsvolle blijdschap door Gods eeuwigdurende liefde te worden omarmd.

Het is mijn innige gebed dat dit boek bij iedere lezer een dergelijk rijp geloof en vaste hoop zal opwekken. Want niemand van ons kan aan het lijden ontkomen, maar met Jezus en door de kracht van de heilige Geest, kunnen we het lijden overwinnen en op hemelse zaligheid vertrouwen.

Germain Grisez

Hoogleraar christelijke ethiek aan het Mount Saint Mary's College, Emmitsburg, Maryland, Verenigde Staten.

Wij behoren niet onszelf toe. Jezus Christus heeft ons gekocht met zijn lijdensweg en zijn dood. Wij leven in Hem. Vanaf nu is er maar één manier om op deze aarde te leven: met Christus te sterven om zo met Hem te verrijzen, totdat we met de apostel kunnen zeggen: "Ikzelf leef niet meer, Christus is het die leeft in mij." (Gal 2, 20)

Heilige Jozefmaria Escrivá de Balaguer

De Kruisweg